



Aniversări ale unor personalități naționale

Mircea Braga - 65 de ani (n. 27 aug. 1938)

Alexandru Vlahuță - 145 de ani

(5 sept. 1858)

Edgar Papu - 95 de ani (13 sept. 1908)

Costache Conachi - 225 (14 sept. 1778)

Marian Popa - 65 de ani (15 sept. 1938)

Augustin Buzura - 65 de ani

(22 sept. 1938)

George Astaloș - 70 de ani (4 oct. 1933)

Florea Firan - 70 de ani (4 oct. 1933)

Constantin Abăluță - 65 de ani

(8 oct. 1933)

Iorgu Iordan - 115 ani (11 oct. 1888)

George Mihail Zamfirescu - 105 ani

(13 oct. 1898)

Victor Hernbach - 80 de ani

(14 oct. 1923)

Mihail Sorbul - 120 de ani

(16/19 oct. 1885)

Dumitru Almaș - 95 de ani

(19 oct. 1908)

Pompiliu Marcea - 75 de ani

(20 oct. 1928)

Ion Bălu - 70 de ani (20 oct. 1933)

Dimitrie Cantemir - 330 de ani

(26 oct. 1673)

Dem Theodorescu - 115 ani

(26 oct. 1888)

Ștefan Baci - 85 de ani (29 oct. 1918)

Duiliu Zamfirescu - 145 (30 oct. 1858)

Dumitru Micu - 75 de ani (8 nov. 1928)

Benjamin Fundoianu - 105 ani

(15 nov. 1998)

Monica Lovinescu - 80 de ani

(19 nov. 1923)

Dan Tărchilă - 80 de ani (28 nov. 1923)

Nicolae Cartoian - 120 de ani

(4 dec. 1883)

Ilarie Voronca - 100 de ani

(31 dec. 1903)

Nicolaus Olahus - 510 ani (1493)

Miron Costin - 370 de ani (1633)

Costache Negruzzi - 195 de ani (1808)

Pe urmele cărții „O vară ciudată”

Ca unul care am deschis ochii într-o casă de țărani harnici și cinștiți și, culmea, chiar mare, aproape culă, casă care impunea respect, dar fără nici o carte, totdeauna am fost gelos, până la obsesie, pe cei care aveau bibliotecă. Și, mai ales, pe conacele boierești, câte mai rămăseseră, pentru că, în nemernicia lor, staliniștii - mai toți nero-mâni - le-au distrus de parcă erau focare de molime. Imaginația îmi fugea și se plimba curajoasă pe holurile lor, în cerdacele lor, unde odraslele fericite, poate, ale boierilor noștri, își petreceau zilele (vacanțele) și se bucurau de „*bogățiile*” lor sufletești. Și nu puține conace am văzut, pentru că viața m-a dus prin țară și, vrând-nevrând, „*călătoream*” prin ele, le „*receptam*” amintirile, le admiram bibliotecile, încărcându-mi sufletul cu lumină, chiar dacă doar în mintea mea. Tot în această perioadă, când începuseră să apară „*conacele*” noi ale burghezilor proletari, s-a născut și fraza care mi-a adus câteva oprobii, dar m-a întărit în dragostea pentru carte și am convins, uneori, pe câțiva, că „*Înainte erau câteva conace, dar musteau de cultură, iar azi sunt cu duiumul și put de incultură*”. Și dădeam, repede, exemple: Benești - cu Otetelișenii și Petrache Poenaru, Valea Mare - cu Gârdeștii și Duiliu Zamfirescu, Ciorăști (Șirineasa), cu generalul Oprescu și R. Boboc, Văleni (Păușești-Otăsău), cu Iancu Păușescu și St. O. Iosif, D. Anghel, A. Enășescu, M. Sadoveanu, I. Pop etc., Zătreni, cu Boiceștii, Bădeștii și I.M. Răureanu, Râmnicul, cu Socoteni și Lahovarii, Foleștii, cu Lamotescu și Vintilă Ornaru, Slăvitești, cu Lahovari și Cella Delavrancea și altele, multe, multe...

Despre această din urmă „*relație*”, am aflat destul de târziu, abia în 1981, când am devenit bibliotecar, și, printre alte sarcini, am fost „*delegat*” să desfășor niște pachete cu valori, uitate de niște ani buni într-un depozit. De fapt, aceste valori fuseseră confiscate în 1948 (la naționalizare) și adăpostite în beciurile Palatului Justiției, pe atunci Palat de Cultură (ce bine era dacă rămânea tot al Culturii! dar, în lumea fără personalitate în care predomină banul, minciuna are nevoie de palate, nu de hrană a sufletului...) și găsite întâmplător de Goange Marinescu, director al Palatului, când s-a modernizat clădirea. Erau peste 70 de pachete, care „*arestaseră*” cărți ce proveniseră din bibliotecile: generalului Oprescu, a lui Petre Măinescu, Constantin Dissescu, Ioan Olănescu, Ioana Cantacuzino, Cella Delavrancea, Philip Lahovari, Noe Lahovari... Parcă îi aud pe colegii mei: „*Pleacă, mă, lasă-le dracu' de cărți, că o să iei vreo ciupercă și nu mai scapi de ea!*”. Eu, însă, încăpățânat, dar și mânat de curiozitate și dragoste - o îmbinare ciudată, nu-i așa? - le-am inventariat pe toate (și pe cele bolnave, și erau vreo sută, pe care chiar am vrut să le tratez, încercând să fac un laborator, dar am avut cu cine? căci, Doamne, mulți bibliotecari nu iubesc chiar deloc cărțile, nu știu ce caută în bibliotecă!) și le-am dat de lucru celor de la „*Clasificare-Catalogare*”. Și eram mândru de ceea ce făcusem!

Peste câțiva ani, destinul m-a instalat în alt post și am avut șansa, poate unică, să circule prin județ.

Așa am ajuns la Șirineasa (cu interese de serviciu) și,





pentru că de mult voiam să vizitez biserica din Islazul Slăvițeștilor, mai ales că, de curând, citisem a doua ediție a romanului „O vară ciudată”, de Cella Delavrancea, a cărui acțiune se petrece aici și prin împrejurimi, curiozitatea și fraza mea, amintită, m-au hotărât brusc. Chiar dacă niște nori se uitau urât la mine, am luat șoseaua la bătaie și cei trei kilometri s-au topit în câteva zeci de minute. Am intrat întâi în biserică. „Doamne, ce-au avut cu tine? De ce, oare, de sălașul tău s-a ales praful?” Pentru că o ruină ajunsese biserica. Ploua în ea, fiind fără acoperiș, și cred că de mult era așa, pentru că, în interiorul ei, crescuseră și câțiva copaci, iar acum era adăpost pentru oi.

Ce să fac? Am plâns câteva minute în interioarele mele, l-am certat pe cel vinovat (am aflat că acesta a fost Oromulu, un hapsân care cumpăraseră moșia pe care se afla biserica, în anul 1927; fiind biserică de sat, nu monument, și pentru că noul proprietar s-a purtat inuman cu țărani, aceeași, prin bunăvoința celui alt boier, de peste vâlcea, Philip Lahovari, care le-a dăruit pământ dincolo de Luncavăț, și-au mutat satul cu totul, cu cățel, cu purecel, și și-au făcut altă biserică, pe aceasta lăsându-i-o hapsânului de Oromulu) și am trecut vâlceaua unde se afla conacul lui Philip Lahovari și al soției sale, celebra Cella Delavrancea, scriitoare, pianistă, fiica lui Barbu Ștefănescu Delavrancea și adorata lui I. L. Caragiale. Ce emoție mă cuprinsese, Doamne! „Oare unde o fi fost bibliotecă?” Cer voie inginerului Gelu (de serviciu pe unitate, căci acolo funcționa I.A.S. „Valea Mare”) și-mi spune că n-am nici o restricție. Am deschis ușa conacului ca o mireasă. Roșisem tot, dar nu mă vedeam decât eu, credeam, căci umbrele Cellei nu dispăruseră încă. Le vedeam în sufrageria rotundă, în dormitor, pe cerdac, și parcă se răstăea la mine: „Stai, domnule, puțin, până vine Philip al meu, că-i dus până la pădurar!” Mi se ridicase părul în cap și un fior îmi trecea prin șira spinării. „Ce vrei? O cafea sau cheseaua cu dulceață?” Ce să fac? Să-i răspund? Păi, dacă mă aude Gelu, inginerul, nu râde de mine?

Privesc în jur. Păienjeni, igrasie, câteva geamuri sparte... O pală de vânt mă trage, parcă, spre una din ferestre și iar aud vocea Cellei: „Ia privește, tinere! Vezi ce privești am? Ia uită-te spre biserică! Câți brazi sunt?” „Doi” - îi răspund. „Ehe, sunt patru. Eu i-am pus așa, să păcălesc verile astea petrecute pe aici. Ciudat, nu-i așa?”

Afară începuse să plouă. Stăteam de două ore în conac și nu mi-am dat seama când a trecut timpul. Dar trebuia să fac

și pasul peste prag, să plec adică. „Oare ce-o fi crezând despre mine Gelu?” Dar nu-mi păsa. Eram în casa unei celebrități și emoțiile nu-mi dădeau pace, dar mă făcuseră puternic. Trăiam clipe unice și nu mă mai săturam de... admirație, așa putea zice. Nu rămăsese nici o palmă de podea, plafon ori perete neatins de privirile mele. Și, totuși, când să plec, privirea mi se oprește într-un colț al camerei. Un fel de dreptunghi, patru linii abia vizibile ieșeau prin albul varului și, parcă, mă chemau. „Ce să fie?” Îmi las geanta

de pe umăr și mă reped spre acel colț. Dau cu vârful pantofului în spațiul conturat de liniile dreptunghiului și rămân uimit: suna a gol. „Măi, să fie, că n-oi fi dat de vreo comoară” Mă aplec și, cu un briceguț, decojesc stratul de var, încet, cu toate că, a naibii curiozitate, dacă îmi dădea ea pace! În final, iese la suprafață o ușiță. „Doamne, ce noroc” Inima îmi bătea puternic. Tăcerea din jur chiar mă înspăimânta. „Dacă tocmai acum vine inginerul?” Iute trag de ușiță și vâr mâna în ascunzătoarea care mi se deschidea (ca să nu zic „safe”). Nu, n-am găsit decât o carte. Dar ce credeți, ce conta pentru mine mai mult decât o carte? Asta e comoara mea. O iau, minunându-mă că au trecut aproape 40 de ani și nimeni n-a avut curiozitatea sau norocul să găsească această comoară. O introduc în geantă și plec.

Nu mai era nimeni prin împrejurimi, așa că, luându-mi la revedere de la conac (care, Doamne, acum nu mai este, pentru că s-a găsit un cretin, cică „moștenitor” al lui Philip Lahovari, care l-a dărâmat și l-a vândut bucată cu bucată unor „investitori strategici”, lipsindu-ne de memoria culturii) cu gândul la Cella Delavrancea și mă îndrept spre stația de autobuz. Pe drum, bineînțeles că n-am avut răbdare. Am scos cartea, care s-a păstrat extraordinar de bine în acel „safe”, și am funzărit-o. Era o ediție princeps a poetului latin Tibull - „Elegii în limba latină și germană”, de Friedrich Karl von Strombeck, apărută la Gotingen, în editura lui Johan Christian Dietrich, în anul 1799 (în original: „Tibull's, Elegien, lateinisch und deutsch von Friedrich Karl von Strombeck, Gotingen bey Johan Christian Dietrich, 1799).

Cartea are 200 de pagini, cuprinde două „volume” de elegii și unul de poeme, cu adnotări pertinente făcute de traducător, iar pe coperta a doua prezintă semnătura „Lahovari”, care confirmă faptul că ea a aparținut acestui boier iubitor de frumos și de neam. Cât adevăr, Doamne, în sintagma „Înainte erau puține conace, dar musteau de cultură, iar azi sunt cu duiumul, dar put de incultură!”

George ACHIM



Cella Delavrancea (1887-1991)